

3. Кіндякова К. С. Демографічні тенденції розвитку регіонів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2012-1/doc/2/02.pdf>
4. Кошулько О. В. Демографічна ситуація в Україні, її регіональні особливості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://confer-dsum.ucoz.ua/_fr/0/2052439.pdf
5. Тімар І. В. Перспективи розвитку промислового туризму в Дніпропетровській області / І. В. Тімар // Проблеми економіки: нові ринки та нові напрямки розвитку: матеріали науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 6–7 лютого 2015 р.) – Дніпропетровськ: НО «Перспектива», 2015. – Ч.3 – С. 11–14.

К. держ. упр. Величко Л. А., д. е. н. Величко О. П.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ

Світовий досвід свідчить, що дуже часто вирішальною умовою досягнення успіху у будь-якій справі є ефективне управління. Сьогодні менеджмент займає важливе місце в тому числі і в галузі освітніх послуг [1; 4]. Тому організація управління в сфері вищої освіти України, яка буде побудована на реальних глибоких демократичних засадах, може забезпечити значне покращення якості роботи сучасних вищих навчальних закладів (ВНЗ).

За останні роки суттєво змінилося середовище, в якому працюють ВНЗ України: відбулися структурні зміни на ринку праці, більш динамічними та гнучкими стали вимоги до підготовки фахівців, значно підвищився рівень конкуренції на ринку освітніх послуг, підприємства все більше беруть до уваги не стільки наявність диплому про вищу освіту, скільки рівень знань та здібностей випускника університету.

Останнім часом відбувся значний прогрес і у наданні українським ВНЗ статусу академічної автономії, що є загальноприйнятою практикою більшості успішних країн. Це має підвищувати рівень відповідальності самих університетів і стимулювати їх до розробки нестандартних освітніх, освітньо-професійних та освітньо-наукових програм. Метою яких є забезпечення прогресивного розвитку та підвищення власної ефективності на ринку освітніх, наукових та консультаційних послуг [2].

У той же час значна частина сучасних вищих навчальних закладів України (перш за все державної форми власності) за своїм змістом залишаються установами з бюрократичним типом організації діяльності. В умовах світової глобалізації це суттєво стримує прогресивний розвиток вітчизняної освіти та послаблює конкурентні позиції більшості українських ВНЗ на європейському ринку. Більше того, навіть у порівнянні з багатьма вищими пострадянських країн, провідні українські університети нині стали суттєво поступатися у рейтингах [3].

Така ситуація вимагає прогресивних регуляторних змін, які стимулюватимуть внутрішньо університетські реформи.

З огляду на це в Програму реалізації «Стратегії реформування вищої освіти України» доцільно включити низку ефективних мотиваційних механізмів щодо постійного поліпшення якості роботи вишів.

Одним із таких механізмів може стати пов'язування ліцензійних обсягів набору студентів із результатами щорічного професійного, комплексного та об'єктивного оцінювання діяльності ВНЗ. Для цього варто сформувати систему нових нормативних показників.

Отже, коригування поточного річного ліцензійного обсягу за всіма акредитованими програмами ВНЗ має відбуватися щорічно на коефіцієнт зміни позиції цього навчального закладу у прозорому, об'єктивному загальноукраїнському рейтингу.

Така система стимулюватиме як державні, так і приватні ВНЗ до постійного якісного посилення напрямів роботи «слабких ланок» та кумулятивного поліпшення загальної якості освітніх, наукових і консультаційних послуг навчального закладу. За цих умов раніше досягнуту у рейтингу позицію можна буде, як мінімум утримувати лише через подальший прогресивний розвиток навчального закладу («найміцніше на ногах стоїть лише той, хто рухається»).

Таким чином, позитивна зміна річної рейтингової позиції ВНЗ стає одним із чинників збільшення попереднього ліцензійного обсягу набору студентів, або ж його певним компенсатором при незначних наборах попередніх років.

Головне завдання – сформувати максимально несуперечливу і об'єктивну рейтингову систему на основі низки публічних зовнішніх показників діяльності ВНЗ (наприклад, середній рівень заробітної платні випускників, наявність програм «Подвійних дипломів», рівень академічної мобільності викладачів і студентів, кількість публікацій у Scopus та Web of Science, імпаکت-фактор періодичних наукових видань університету, індекс Гірша за Scopus ВНЗ та працівників і т. ін.). Принципово, що обчислення більшості показників необхідно здійснювати у розрахунку на штатну одиницю НПП конкретного вишу.

Отже, найкращим стимулом для інноваційного розвитку та постійного поліпшення якості українських університетів стане саме потужне багатовекторне конкурентне середовище. Унаслідок цілеспрямованої реалізації такого управлінського підходу (мотивація як до кількості, так і до комплексної якості), конкурентні позиції більшості наших вишів на ринку вітчизняних та європейських освітніх послуг отримають кращі перспективи для динамічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Agasisti, Tommaso, & Carmen Pérez-Esparrells (2010). Comparing efficiency in a cross-country perspective: The case of Italian and Spanish state universities. *Higher Education* 59: 85-103.
2. Velychko, O., & Velychko, L. (2018). Matrix structures in management of quality of educational and scientific work of Ukrainian universities. *Problems and Perspectives in Management*, Vol. 16, Issue1, pp. 133-144.
3. Velychko, O., Velychko, L., & Kharytonov, M. (2018). Managing Efficiency in Higher Education: A Case of Ukrainian Universities. *Social Sciences*, Vol. 7, No. 8, pp. 138-152.
4. Yang, Rui (2015). Reassessing China's higher education development: A focus on academic culture. *Asia Pacific Education Review* 16: 527-35.